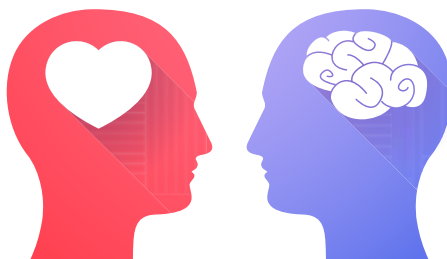

7: Personligheter

La oss se nærmere på våre ulike personligheter. Enten vi er klar over det eller ikke, så spiller de ulike personlighetene våre en rolle i måten vi ser Gud på, og hvordan vi responderer på ham i tilbedelse. Personlighet er definert i den engelske Cambridge-ordboken som "den typen person du er, som viser seg i måten du oppfører deg, føler og tenker på"¹. I dagens samfunn har det blitt ganske populært å finne ut hvilken personlighetstype man er. Det finnes utallige personlighetstester du kan ta for å lære mer om deg selv, om andre og hvordan du forholder deg til omverdenen. Disse testene har ulike tilnærminger for å gi deg en beskrivelse av personligheten din. Du kan finne ditt eget tall i Enneagram-testen, bokstaven eller bokstavene dine i Myers Briggs- og DISC-testene, eller til og med din egen farge i noen tester. Noen mennesker elsker slike tester, mens andre ikke kan fordra dem og føler de blir satt i en bås.

Vi skal ikke gå i dybden når det gjelder alle de ulike personlighetstypene, men jeg vil se litt nærmere på enkelte som vi kanskje kan gjenkjenne hos oss selv eller andre. Kunnskap på dette området kan være til hjelp i vår personlige tilbedelse og når vi tilber i fellesskap som Jesu kropp.

Jeg tror ett av personlighetstrekkene som gir seg størst utslag i måten man tilnærmer seg Gud på, er om man er en "tenker" eller en "føler" – altså om man tenderer til å følge hodet eller hjertet. La meg presisere med én gang at ingen er 100 prosent tenker eller føler. Psykologen og forskeren Carl Jung sa en gang at "hvis noen er 100 % av en av delene, så hører de hjemme på et mentalsykehus". Men vi har alle bestemte preferanser i måten vi tar avgjørelser på, og dette er med på å avgjøre hvor vi befinner oss i spekteret mellom ytterpunktene. Vanligvis heller man mer i den ene retningen enn den andre, men vi finner gjerne litt av begge deler i alle mennesker. La oss se på noen av karakteristikkene ved hver type.

¹ <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/personality>

TENKEREN

De som heller mest mot å være tenkere, tar avgjørelser basert på fakta, logikk og rasjonell tenkning. De er mer objektive, kritiske og er vanligvis flinke til å løse problemer. De styres ofte av hodet istedenfor hjertet, men det betyr ikke at de ikke har følelser.

Jeg har snakket med flere kristne som er tenkere, og spurt dem om hvordan de som tenkere forholder seg til Gud i tilbedelse. Mange av dem sier at de synes det er lettere å koble seg på sanger som har beskrivende tekst, og som aktiverer tanken i tilbedelsen av Gud. De verdsetter sannhet høyere enn følelser, og for en tenker er det viktig at dette kommer til uttrykk i tilbedelsen. Det finnes mange flotte salmer som har båret beskrivende teologiske sannheter i generasjoner, men det finnes også noen gode moderne sanger som kobler inn tanken i tilbedelsen. Et eksempel er sangen "So Will I" fra Hillsong, som er veldig ordrik, men samtidig veldig dyp. Den gir kontekst og forteller en historie om hvorfor vi bør lovprise Gud. Denne typen sanger hjelper tenkere med å respondere godt i tilbedelse. Når vi synger et refreng eller en frase om og om igjen, kan det virke unødvendig og tanketomt for en tenker, og derfor være vanskelig å ta del i. Men disse øyeblikkene kan allikevel være en mulighet til å la Ånden gi deg større åpenbaring. Mens du synger og gjentar de samme ordene, kan du meditere over dem. Vi ser denne typen gjentakelse i Himmelen også der englene, de eldste og de levende vesenene synger "verdig, verdig, verdig" og "hellig, hellig, hellig". Det krever at du fokuserer tankene, kobler inn hjertet og er åpen for Ånden mens Gud puster på ordene du synger.

Mange tenkere kjenner seg igjen i at det kan ta tid før de kommer i kontakt med følelsene sine når de tilber. Dette kan virke nedslående for enkelte, spesielt hvis de ser rundt seg og sammenligner seg med en føler som kanskje er "på" fra første stund og føler Guds nærvær. Det kan av og til være vanskelig for rasjonelle hjerner å gå inn i Åndens flyt. Tenkere kan i noen tilfeller bli støtt og dømme andres respons i tilbedelsen og tenke at det ikke er rett. Men som vi leser i Bibelen, er Guds veier høyere enn våre veier,² og noen ganger gjør Gud ting som kan virke irrasjonelle og tåpelige for mennesker,³ men vi må stole på at han vet hva han gjør. Vi bør ikke felle dom over noe for raskt. Samtidig kan mennesker feiltolke det Gud gjør, og handle mer ut fra kjødet enn ånden. I slike stunder trenger vi at Guds ånd gir oss dømmekraft ettersom den rasjonelle hjernen vår også kan feiltolke ting. Men med mindre du er en av lederne i forsamlingen, er det egentlig ikke din jobb å dømme andres måte å tilbe Gud på.

² Jesaja 55,8–9, ³1. Korinter 1,18–31

En venn av meg fortalte at noen ganger når tilbedelsen er veldig karismatisk og uttrykksfull, er det vanskelig å relatere til det som skjer. I situasjoner der atmosfæren blir veldig følelsesladet, kan det være enkelt for noen tenkere å koble av eller forlate rommet for å finne sin egen måte å tilbe på. Men jeg vil oppmuntre tenkeren ved å si at du har en viktig rolle i slike situasjoner, og du kan bidra til den felles tilbedelsen.

Tillat deg selv å føle på ubehaget og utfordringen, og spør Den Hellige Ånd hvorfor du føler deg ukomfortabel. Spør Gud om hva han ønsker å vise deg og hvordan du kan bidra i menighetens tilbedelse med den du er. Vi er alle ulike deler av Kristi kropp, og vi har ulike funksjoner og perspektiver når vi betrakter hodet, Jesus Kristus. En føler kan ha det på samme måte i mer tradisjonelle settinger der sangene er mer fokusert på fakta og gir mindre uttrykk for følelser. De har kanskje mest lyst til å koble av eller tenker nedsettende om tilbedelsen. Men føleren har også noe å bidra med i denne typen tilbedelse. Vi trenger hverandre. Vi må lære av hverandre og modnes som kropp. Hver enkelt av oss må være deltakere – og ikke tilskuere – når vi kommer sammen for å tilbe Gud.

Din sans for logikk og fornuft er en gave til Kristi kropp når du i samarbeid med Den Hellige Ånd lærer deg å bruke den. Den er en velsignelse når den brukes riktig. På samme måte som med følelser,

er logikken en god tjener, men den bør ikke være herre over deg. Jeg har oppdaget at når den rasjonelle siden blir et hinder, er det mange tenkere som har fått hjelp av Guds kjærlighet. Når logikken forvandles til åpenbaring, blir de dypt berørt av Den Hellige Ånd og forandres. Hvis du vet at forstanden kan være til hinder for deg, kan du begynne med å anerkjenne den og bruke logikken som faller deg naturlig. Begynn med å takke Gud for det du vet er sant. Hvis du trenger å lese i Bibelen under lovsangen for å koble inn tanken når sangene blir for følelsespreget, så gjør det. Men la hjertet ditt slå følge og bruk stemmen til å lovprise. Åpne deg selv for det Gud ønsker å gjøre, så han kan komme og betjene deg også. Løft opp ditt lovprisningsoffer (*towdah*), som er den typen lovprisning Gud sier er til hans ære. Vent på at han skal komme nær deg mens du nærmer deg ham.

FØLEREN

Personer som er følere, tar avgjørelser basert på sine egne verdier, prinsipper og konsekvensene for andre rundt dem. De drives mer av følelsene og kan være lidenskapelige som mennesker. Som regel er de veldig omsorgsfulle, empatiske og ønsker å være andre til lags. De styres ofte av hjertet heller enn av hodet, men det betyr ikke at de ikke kan tenke logisk.

Selv er jeg mer en føler enn en tenker, så jeg forstår denne personlighetstypen godt, men jeg har også snakket med andre følere for å få større innsikt om denne typen. Følere liker som regel sanger som uttrykker hvem Gud er, men også hva de føler for Gud og det han har gjort for dem. De liker å sette ord på sine innerste tanker og følelser overfor Gud og har som regel lettere for å gjenkjenne Guds stemme eller nærvær. De er mer følsomme for stemninger og hva andre opplever i tilbedelsen. Dette kan være veldig vakkert når vi ansporer hverandre til mer tilbedelse. I Kolosserne 3,16 leser vi:

"La Kristi ord få rikelig rom hos dere! Undervis og rettled hverandre med all visdom, syng salmer, viser og åndelige sanger til Gud av et takknemlig hjerte."

Det å være bevisst på andre under tilbedelse kan også være et hinder. Følere kan kjenne mer på menneskefrykt og endre måten de tilber på, for å blidgjøre andre heller enn å glede Gud, eller de blir lett frustrert over at andre ikke deltar i tilbedelsen. Det er interessant hvordan enkeltpersoners deltakelse påvirker hele kroppen og atmosfæren i tilbedelsen, og følere har lettere for å plukke opp dette. I slike stunder må følere rette oppmerksomheten sin mot Gud og fokusere mer på ham enn på menneskene rundt seg.

TIL LOVSANGSLEDERE OG LOVSANGSTEAM:

Hvis du er lovsangsleder og en føler, kan personligheten din påvirke måten du leder på. Hvis du for eksempel blir mismodig når ikke alle deltar i tilbedelsen, føler du kanskje sterkere på at du må gjøre noe med det, eller tar det inn over deg. Som lovsangsleder er det viktig å være oppmerksom på menneskene man leder slik at de kan få drahjelp i tilbedelsen, men ikke la andre påvirke deg mer enn du påvirker dem slik at du dras ned. Hvis dette skjer, må du bare bestemme deg for at du ikke skal la følelsene eller atmosfæren styre deg. Du må velge å tilbe og huske hvem du gjør dette for. Du er først og fremst en tilbeder, deretter en leder.

Husk at følelsene dine er en gave til deg og Kristi kropp som kan brukes for å uttrykke din kjærlighet til Gud og andre, og som gjør deg i stand til å kjenne Guds nærvær og kjærlighet. Ettersom følere drives mer av følelser, kan det være vanskeligere å ta avgjørelser med mindre de "føler" at noe er rett. Tenkere kan være bedre til å ta valg basert på logikk, uavhengig av hva de føler, og det gjør at de kan være mer åpne for å ta utfordringer hvis de gir mening for dem. Følere venter ofte på at de skal få "fred" for noe eller et brennende ønske om å gjøre noe. Men når de får disse følelsene, har de ingen problemer med å gi seg selv fullt og helt til noe og ta utfordringer. For følere kan følelsene blande seg med Den Hellige Ånds ledelse slik at det blir vanskeligere å skille det ene fra det andre. Jeg tror det er en av årsakene til at Gud ga oss Åndens sverd, som er Guds ord, som kløver sjel og ånd.⁴

⁴ Hebreerne 4,12

Jeg tror kong David kan ha vært en føler. I Salmene gis det uttrykk for hele spennvidden av menneskelige følelser, fra overstrømmende takksigelser til dyp sorg og skuffelse. Vi kan lese om hans brann etter Guds nærvær når han lengtet etter å få paktkisten tilbake⁵ til Israel, og hvor stor glede han ga uttrykk for gjennom dansen da den endelig kom tilbake. Han utviser også disiplin ved å sette følelsene sine på plass når han oppfordrer sin egen sjel til å prise Gud, og bruker logikk for å minne seg selv om hvorfor Gud er verdt å tilbe.⁶ Dette er viktig lærdom for oss.

Følere må huske at det ikke alltid er nødvendig å føle noe for at det skal være sant. Du kan tilbe Gud basert på kunnskap som du vet er sann. Du kan løfte hendene som en bekreftelse på det du tror – ikke fordi du føler for det, men for å gi Gud "towdah"-lovprisningen vi snakket om tidligere. Noen ganger kan følere bevege kroppen eller se ut som de er helt med i lovprisningen bare fordi de føler musikken, mens tankene egentlig er et helt annet sted og de kanskje ikke tenker over ordene de synger. I slike stunder er det viktig å disiplinere tankene og rette fokuset mot Gud. Guds ord sier at vi skal "elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din FORSTAND."⁷ Tenkere må kanskje utfordre seg selv til å aktivere følelsene i tilbedelsen, mens følerne må aktivere forstanden.

⁵2. Samuel 6, ⁶Salme 103,1–5, ⁷Matteus 22,37

TIL LOVSANGSLEDERE OG LOVSANGSTEAM:

Når du leder andre i tilbedelse, er det viktig å være bevisst på de ulike personlighetstypene og hvordan de på ulike måter kommer i kontakt med Gud under tilbedelse. Du bør også være bevisst på din egen personlighetstype og måten du leder på. Når du velger ut sanger, bør du ta hensyn til både tenkerne og følerne og velge sanger som taler til både forstanden og hjertet. Hvis du leder forsamlingen til å dvele ved deler av en sang med mye repetisjon, eller ber dem om å synge spontant, kan du hjelpe tenkerne ved å forklare hvorfor vi gjør dette, og oppfordre dem til å bli med. Husk at tenkere er gode til å ta imot utfordringer så lenge de forstår hvorfor de skal gjøre det. Du kan hjelpe forsamlingen med å forstå hvorfor vi gjør dette, ved å dele et bibelvers eller oppmuntre dem ved å si hvor verdifullt det er å la Gud få høre det du har på hjertet. Ikke bare si at de skal gjøre noe. Gi dem en grunn og hjelp dem til å se et aspekt ved Gud som det er verdt å respondere på med lovprisning. Det er ikke noe mål å lede mennesker inn i noe som oppleves som falskt eller tilgjort for dem. Ved å dele et oppmuntrende ord lærer du andre hvordan de kan tilbe. Tenk gjennom hvordan du kan hjelpe andre til å elske Gud av hele sitt hjerte, av hele sin sjel og av all sin forstand.

Vi bør ha i bakhodet at menneskers personlighet er et uttrykk for naturlige tendenser og preferanser. Jeg vet at mine preferanser kan endre seg, og på samme måte kan personlighetstyper utvikles etter hvert som vi vokser og modnes og lærer av hverandre. Bruk tid med mennesker som er annerledes enn deg; det hjelper deg så du får større helhet som person og tilbeder. Hvis du aldri utfordres, går du glipp av muligheten til å oppdage nye ting. Vi former hverandres personlighet. Ved å jobbe i team i mange ulike miljø, og gjennom ekteskapet, har jeg lært å se ting fra ulike perspektiver som jeg ikke ville sett av meg selv.

Etter å ha lest dette kapittelet håper jeg du har fått litt større forståelse av både din egen personlighet og andre rundt deg sett i sammenheng med tilbedelse. Personlighetstypen din er ikke en unnskyldning for å trekke seg unna tilbedelsen, men en mulighet til å bidra med hele deg på en unik og ekte måte. Jeg håper gjennomgangen av styrker og svakheter ved de to personlighetstypene har inspirert deg til å bruke gavene dine og ta imot nye utfordringer når vi i fellesskap modnes i enheten som Kristi kropp i tilbedelse.

Bruk litt tid på å tenke gjennom spørsmålene nedenfor på egen hånd, og del deretter tankene dine med de andre i gruppen.

Spørsmål til refleksjon og samtale:

1. Ser du på deg selv som en tenker eller en føler? Snakk med de andre i gruppen om hvordan dette påvirker måten du tilber på.
2. Når du tilber sammen med andre, hvordan opplever du personer som er annerledes enn deg? Hvis du er i en annen setting enn du er vant til, får du lyst til å trekke deg tilbake eller bidra i tilbedelsen? Er du oppmerksom på de andre under tilbedelsen, eller fokuserer du bare på å tilbe? Hvordan kan du ta større hensyn til andre som tilber på andre måter enn deg selv?
3. Finn noen fordeler og mulige ulemper knyttet til personlighetstypen din når det gjelder tilbedelse. Kjenner du deg igjen i noen av styrkene og svakhetene som er nevnt i dette kapitlet? Kan du komme på andre som ikke er nevnt? Er det noen utfordringer du ønsker å gå inn i for å vokse og modnes i din tilbedelse til Gud?
4. Hvis du er lovsangsleder, hvordan påvirkes du av de ulike personlighetstypene i forsamlingen når du leder lovsangen? Er det noe du vil gjøre annerledes enn i dag for å hjelpe alle i menigheten til å tilbe autentisk?

Oppgave:

Det finnes en rekke personlighetstester på markedet som kan hjelpe deg med å bli bedre kjent med deg selv. Hvis du vil bli mer bevisst på din egen personlighet og lære mer om andre som du tilber sammen med, kan du gå på nettet og ta en av disse testene. Personlig liker jeg Myers Briggs-testen. Når du får resultatet, kan du tenke gjennom hvordan det påvirker måten du tilber på, og forholdet ditt til Gud og andre mennesker. Finn styrkene dine i måten du kan bidra til fellesskapets tilbedelse på. Merk deg områdene der du kan vokse, være bevisst på og utfordre deg selv. Dette kan være gøy å gjøre sammen som lovsangsteam for å vokse i fellesskap.